

PRZYCZYNIAC (155) *vb impf*

a jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie).

inf przyczyniać (32). ◇ *praes 1 sg* przyczyniłam (19). ◇ *2 sg* przyczyniáš (5). ◇ *3 sg* przyczyniá (16). ◇ *1 pl* przyczyniámy (4). ◇ *2 pl* przyczyniácie (5). ◇ *3 pl* przyczyniáją (13). ◇ *praet 3 sg m* przyczyniáł (8). *f* przyczyniála (2). ◇ *3 pl m pers* przyczyniali (4). *subst* przyczyniály (2). ◇ *fut 1 pl m pers* będziem przyczyniać (1). ◇ *2 pl m pers* przyczyniać będziecie (1). ◇ *3 pl m pers* będą przyczyniać (1). ◇ *imp 2 sg* przyczyniáj (4). ◇ *3 sg* niech przyczyniá (1). ◇ *2 pl* przyczyniájcie (3). ◇ *con 2 sg m* byś przyczyniáł (1). ◇ *3 sg m* by przyczyniáł (4). ◇ *1 pl m pers* bychmy przyczyniali (3) *RejPos* (2), *BudBib*, bysmy przyczyniali (1) *LatHar*. ◇ *3 pl m pers* by przyczyniali (3). ◇ *con praet 2 sg m* byś był przyczyniáł (1). ◇ *impers praet* przyczyniáno (2). ◇ *con* by przyczyniáno (1). ◇ *part praes act* przyczyniając (18).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – *XVIII w. s.v. przyczynić*.

1. Dodawać coś innego, nowego a. więcej tego samego; *cumulare* *Mącz*, *Cn*; *addere* *PolAnt*, *Cn*; *adaugere* *Mącz*; *subicere*, *subiungere* *Calep* (43) : *Suffundo*, *Podliewam/ Prziliewam/ przicziniam*. *Mącz* 140a; *Calep* [1017]b.

przyczyniać co do kogo (1): *Prawdá* iest iż rzekomo chwalićie *Báránká* onego/ ále nie fámeo ábowskiem przytzyiniaćie iníze *Báránki*/ do niego: *A then* *Pan* niechce przylády y thowárzyłzow *KrowObr* 68v.

a. O rzeczach konkretnych i wielkościach fizycznych (11) :

α. Dodawać na ilość (6) :

przyczyniać czego [w tym: po przeczeniu (1)] (2): *Rudero*, *Polewam* *materiá* *ástrychowá* *páwiment* *czynię*/ też *rumu* *przicziniam* y *nádwożę*. *Mącz* 359d. *Cf Zwrot*.

Zwrot: »[czego] na kupę przyczyniać« (1): *iżby* *ták* *wiele* *tákich* *podárkow* *nánołzono*/ áby *Moyżefz* *miáł* *rofkázác* *woźnemu* *wołác*/ żeby *więcey* *žadney* *rzeczy* *ná* *kupę* *nie* *przyczyniano*. *LatHar* +4v.

αα. O zespołach ludzkich [kogo do czego] (1) : *iłz* *Rzymłka* [*stolica*] *záwždy* *rodzi* *iáko* *płodna*/ *pogánłtwa* *do* *domu* *Bożego* *przyczyniájąc* *SkarJedn* 398.

ββ. O dobrach materialnych (1) :

Z określeniem powtarzalności (1): *Gdyż* *oni* [*prostaczkowie*]/ *iáko* *bezdenkowie*/ *nie* *mogác* *być* *nigdy* *náfyceni*/ *ani* *iełzcze* *przełtác* *mogá* *ná* *tym*/ *co* *przodkowie* *ich*/ *omamiwłzy* *gułłami* *swoimi* *wiele* *prołtych* *y* *łzczyrych* *ludzi*/ *z* *nich* *wydułili*/ *oto* *iełzcze* *co* *rok* *przyczyniáją* *y* *rolá* *do* *roley*/ *wieś* *do* *włi* *przydawáją* *CzechEp* 50.

γγ. O czasie (2) :

przyczyniać czego (po przeczeniu) [= o ile] (1): *W* *Browárze* *toki*/ *kędy* *łłody* *moczá*/ áby *nie* *łtały* *prozno*: *chybá* *żeby* *łie* *ták* *łłodow* *wiele* *námoczyłó*/ *coby* *rozumiał* *názbyt*/ áby *ćwierci* *roku* *nie* *przyczyniáć* [*tj. aby nie musiało leżeć dłużej o ćwierć roku*]. *GostGosp* 134.

Zwrot: »przyczyniać rok do roku« = *coś* (*tu: upadek miasta*) *nastąpi* *po* *upływie* *roku* (1): *Arielu*/ *Arielu* *miáłto* *odpoczynienia* *Dawidowego*/ *przyczyniáćie* *rok* *do* *roku* [*addite annum super annum*] *BudBib* *Is* 29/1.

β. Dodawać jako składnik mieszaniny; *admiscere* *Mącz* (5) : *Admisceo*, *Przimieszawam* *przicziniam*. *Mącz* 224a.

przyczyniać (ile) czego (3): tháki proch ná káždą sie rzecz przygodzi/ [...] przyczyniając tłuściości trochę y fmoły tákież/ ná fzyipy/ ná Race/ ná wieńce fłomiáne *BielSpr* 73. *Cf przyczyniać czego w co.*

przyczyniać co do czego (1): Gdy go [małża] warzy w fkorupach iako ielth fám w fobie/ barzo fą potrzebne y dobre gich wody w ktorich fą warzone: przicziniać ią do inych wodek/ ktore fą ku picciu fprawione. *FalZioł* IV 38b.

przyczyniać czego w co (2): W ten proch co kulę fypiefz/ przyczyniaj Burfztynu *BielSat* N2v, N2v.

b. O tekście: pisać, mówić lub wymyślać coś dodatkowo (24) :

przyczyniać czego [w tym: po przeczeniu (2)] (5): Pierwfyz Artykuł był od nich [panów] piány/ áby oni fobie kapłany wybierali ku powiádaniu fłowá bożego/ nieprzyczyniając ludzkich wfstaw. *BielKron* 203; *RejPos* [105]; Y v nas fię ták dzieie/ iż złe rzeczy w dobre odmieniamy y dla tego przyczyniamy *Constituency* ábo ich poprąwiamy *GórnRozm* C4. *Cf* »słow przyczyniać«.

przyczyniać do kogo, do czego (4): Gdyż ná nas Sálomon woła/ ábychmy prawdziwie á mocnie ftali przy thych wiernych á nieodmiennych fłowiech Pána náfzego. Vpominając á vpewniając nás w tym/ ábychmy do nich nic nie przykłądáli áni przyczyniali *RejPos* 190, 284; *GrzegŚm* 6; *ArtKanc* P7v.

przyczyniać czemu (1): którzy [panowie lubelski, kijowski i przemyski] do przyfzłego Séymu koronného máią [...] zgodzić wfzytki Státutá y Conftitucię féymowé/ [...] nie odftępując w niczym Prává poſpolitého/ áni mu nie vymuiąc/ áni przyczyniając *SarnStat* 57.

przyczyniać co (po przeczeniu: nic) (9): *KrowObr* 45; Tu fłyfzimy Apoftoła fwiętego frodze fie fráfuując á dziwnie przeklinając takiego káždego kthoby co fmiał przyczyniać álbo wymowác álbo iákiemi fłowy ftrofowác opácznemi thy fwięte táiemnice iego [Pana] *RejAp* 196; *RejPos* 161, 190 [2 r.], 284; Táki on [Antychryſt] wfzędzie przyczyniał do Bogá jednego żywego/ iftność fwoię troiáką: do Kryftuła vkrzyżowánego/ wiecznego fwego: do krztu prawdziwego/ dziecinne fwe błazeńfthwo do prawdziwey wieczery Páńfkiey fwego chlebowego Kryftuła *GrzegŚm* L; *BudBib* b3v; *LatHar* 136.

przyczyniać nad co (1): Co my tu będziem fpominác Nád piſmo fwięte przyczyniać. *MWilKHist* B.

W połączeniu szeregowym (1): A iáko ná fwiátká dobre^{go}/ nie należy áby miał/ co infze^{go} fwiádtzyć/ álbo mowić/ álbo przytzniać/ álbo vmnieyfzác/ iedno to fwiádtzyć y mowić/ co widzi/ álbo fłyfzy tak też y ná zwolenniki prawdziwe Kryftuſowe/ nienależy nic infzego powiedác [...] / iedno to co ktory widzi/ álbo fłyfzy *KrowObr* 45.

W przeciwstawieniu: »przyczyniać ... ujmowác« (1): Będąc [fałszywi prorocy] przyczyniać do słowa mego/ w drugich mieyfćách też wymowác z niego/ iákobych omylną/ zoftáwił im náukę zbáwienną. *ArtKanc* P7v.

Zwroty: »słow przyczyniać« (2): Ciz [lacinnicy] y owo fłowo Apokalipfis wynálezli/ y Trichapton: VLáćinnikow lub v Rzymian iż też fłow przyczyniano/ á zwłafzcza gdy kto co z Greckiego ięzyka przekłądał/ iawno z Cicerona y z Quintilianá. *BudBib* b4v, I 341d *margin.*

»więcej przyczyniać« (3): *HistRzym* 15v; tedy to poftánowienie fwoie fwięte poruczył był [Jezus] zwolennikom fwoim/ á zwierzył fie im tego mocno/ áby nic infzego nie powiedáli/ áni więcej przyczyniali/ iedno Ewányelią fwiętą *RejPos* 291v, 284.

Szeregi: »przykładać abo (ani) przyczyniać« (2): które [*postanowienie pańskie*] nieomylnie y wiernie á wiecznie on [*Pan*] iuż świátu poftánowić raczył/ frodze zákázuiąc/ áby iuż żaden tey fmiáłości nie był/ áby do tego co iuż więcey przykładać ábo przyczyniać fmiął *RejPos* 284, 190.

»przyczyniać ani (albo) ujmować« [*szyk 4:1*] (5): *RejAp* 196; Ale páthrzay iáko ná cię cífz ftrzy Rycerze á cífz Prorocy fwięci wołáią/ ábyś nie przyczyniał áni wymował naymniey od fłowá á od náuki fwięthey Páná tego. *RejPos* A5; *SarnStat* 57, 1062, 1191. [*Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.*]

»(ani) przyczyniać ani umniejszać« [*szyk 2:1*] (3): Ale cokolwiek było potrzebá ku zbáwieniu náfzemu/ nic fie nie opuściło/ á ná pífmie nam iest wżytko zoftáwiono. Ták iż iuż nic/ áni vmnieyfzác/ áni przyczyniać nie trzebá. *RejPos* 161; *BudBib* b3v; *LatHar* 136. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

przyczyniać ani wymyślać« [*szyk 1:1*] (2): á sftánąc fie [*mamy*] przybytkiem [...] Duchá iego fwiętego/ gdy fie ták fprawować [...] będyemy/ iáko nas [...] Pan [...] náuczyc á poftánowić raczył. Abychmy nic/ choćby fie co zdáło dobrze w vmyfle náfzym/ nie przyczyniaáli áni wymyfláli fobie. *RejPos* 190, [105].

Przen (1) :

Zwrot: »więcej przyczyniać« (1): Tám fkoro do namiotow zlá wieść przybieżálá/ Wieść: którą (mowią) zázwdy więcey przyczyniaála. *IPS* áni ieść/ áni pić [...] Nie mógł/ ále vbogich iáł więźniow żalować. *KmitaSpit* B3.

a. *O częstce wyrazowej [czego]* (1) : wżytkie fłowá by niewiem iákiego ięzyka/ my możemy y mamy deklinowác/ to iest końcá iych náchylác/ onego fłowá fylab przyczyniaiąc/ álbo oftáneczną odmieniaiąc. *BudBib* cv.

c. *O zjawiskach niematerialnych* (5) :

przyczyniać czego (3): Włánie cię tá Dálilá zoná twoiá ogoliá/ grzechow do fwoich grzechow przyczyniaiąc. *SkarJedn* 132. *Cf przyczyniać czego komu, Zwrot.*

przyczyniać czego komu [sobie] (2): *CzechEp* 81 *cf Z określeniem powtarzalności; SkarKaz* 348a *cf Szereg.*

przyczyniać co (2): Y ták poczęła [*Maria, bratanica św. Abramiusza*] w rofpácż w pádác/ á do pierwżego grzechu/ iefzcze wietfze przyczyniać. *SkarŻyw* [237]. *Cf Zwrot.*

przyczyniać do czego (2): *SkarJedn* 132 *cf przyczyniać czego; SkarŻyw* [237] *cf przyczyniać co.*

Z określeniem powtarzalności (1): A nie tylkoć przy iuż záftrzałych błędziech vpornie oślep práwie ftoią: ále fobie iefzcze y nowych co rok przyczyniaiąc *CzechEp* 81.

Zwrot: »jeszcze przyczyniać« [*w tym: czego* (1), *co* (1), *komu [sobie]* (1), *ku czemu* (1)] (2): Haec aliis nefariis cumulant atque adaugent, To yefzcze ku ynřzim niecnotam przyczyniają *Mqcz* 71d; *CzechEp* 81.

Szereg: »rodzić i przyczyniać« (1): Tá wiárá nie lámá vřprawiedliwia/ ále rodzić y przyczyniać fobie innego towarzystwá cnot ś. muśi. *SkarKaz* 348a.

2. *Powiększać, pomnażać; augere* *Modrz, Calep, JanStat, Cn; addere* *PolAnt, Calep, Cn; multiplicare* *Calep, JanStat, Cn; ampliare, cumulare* *Calep, Cn; amplificare, augmentare, exaggerare* *Cn* (107) : *Aggero* – przyczyniam, przigromadzam. *Calep* 43b, 64b.

Z określeniem krotkości (2): *Quadruplico* – Weczwor nałob, prziczimam [!], albo przim:nazani [!]. *Calep* 883b, 237a.

Zwrot: »więcej przyczyniać« (1): *Conduplico* – Dwoie, dwa razi więcej przycziniąm. *Calep* 237a.

Szereg: »przyczyniać, (albo) przymnażać« (2): *Augeo* – Mnozę, przycziniąm, przimnaząm. *Calep* 114b, 883b.

a. O wielkościach mierzalnych i policzalnych [w tym: kogo, (ile) czego (po przeczeniu: nic) (38)] (46) :

α. O ilości, liczbie (36) : *Oczko* 19v; Nowych galer prziczinia [tj. *Turek*]/ łtarich poprawuie/ Wioła rzędem roślada/ żągłow przipatruie. *KochSat* Cv; *Lignor*, *Drew* przycziniam/ *Gromądzę* [!]. *Mącz* 193b, 237a [2 r.]; *Ale* ielli więcej ije [*chory*] niżli przed tym zwyczaj miał tedy ma fye włtrzymać ieden dzień nie iedząc/ naziutrz od trołzki począć/ á potym ná káždy dzień potrołze iedłá przyczyniać/ áż ku práwey mierze przyydzie. *SienLek* 92; *Vrzędnik* gdy do Pána przyłtanie/ [...] ma ták tego przełtrzegáć/ áby káżdey rzeczy przyczyniał: á ma mieć łtátkow potrzebnych w domu dołtátek *GostGosp* 10; *Młynarz* ma tramow przyczyniać/ kędy ielt *Tracz* *GostGosp* 60, 8, 84, 86; wltáwuujemy łeymik Powiátowy w Háliczu: áby tám obyczáiem innych Powiátowych łeymików *Káłztelan* z łzláchtá *Połty* obiérał/ nieprzyczyniając ich nád dawny zwyczaj *SarnStat* 32.

przyczyniać co (1): *Przeto* przepurgowawłzy go [*chorego*] dobrze/ [...] łpołabiáią go do wody/ [...] od mnieyłzey miáry poczáwłzy/ á przyczyniając iey/ [...] ták iż od ółmęgo [*dnia*] záś vmnieyłzác przydzie/ ónáż miárką/ którá przyczyniano/ áż fye przywiedzie do piérwłzey *Oczko* 19v.

przyczyniać komu (1): *Ielli* telko ciáło łchnie á wędnie/ á chory/ máło ije/ przyczyniać mu potrołze iedzenia: á łtrzedz iżby mnołstwo przechowánia [tj. *strawienia*] niełzkodziło. *SienLek* 92.

Zwroty: »jeszcze przyczyniać« (1): *Bo*/ kogoł ty vderzył/ oni [*łzi ludzie*] dobijáią/ *A* ránnym ielzce ran przyczyniają. *KochPs* 101.

»więcej przyczyniać« (1): á tám gdzie łię ná łwoich łynodziech o zgodę łtáráią [*heretycy*]: niezgody y *Heretyctwá* y łect więcej przyczyniają. *SkarJedn* 19.

Szereg: »(ani) przyczyniać ani umniejszac« = *multiplicare neque reddere* *JanStat* (3): *VRzędów* y *Dołtoynołści*/ áni ich przyczyniać/ áni ich vmnieyłzác nie będziemy: iedno té które łą w *Práwie* opiáné y połtánowioné. *SarnStat* 81, 81, 967.

αα. O zespolach ludzkich (4) :

przyczyniać komu (3): *Przyczyniać* *Bog* dołc mężnych ku pomocy tobie/ *Bierz* ie *Wielmożny* pánie do tey rády łobie. *PaprPan* Bv, B4; *Sława* iego wielka/ która łię co dzień łzerzyłá/ łług *P.* *Bogu* [...] przyczyniałá. *SkarŻyw* 250.

przyczyniać nad co (1): *Iechowá* *Bog* oycow wálznych niech przyczynia nád to iáko ielłełcie (tyle) tyłiac kroć *BudBib Deut* 1/11.

Z określeniem krotkości (1): *BudBib Deut* 1/11 cf *przyczyniać nad co*.

W przeciwstawieniu: »ujmowác ... przyczyniać« (1): *Nie* wymuycielz im [*mądrym*] pocztu ráczey przyczyniaycie/ *Boć* tego dobrze godni łámi to zeznaycie. *PaprPan* B4.

ββ. O wartościach materialnych (13) : ták on [*senator*] zwáł one łpołki/ lub pieniądze/ ktoreby włzytcy wedle możnołści łwey káždy raz zrzuciłi/ á potymby iych co rok przyczyniałi. *ModrzBaz* 121; *ActReg* 135; *Opráwiác* zamek: *pożytków* y *dochodów* zamkowych przyczyniać, to iest gołpodarzem

dobrym bydz. *SarnStat* 492, 799, 827, 965; Iáko poftąpić wzgorę mam/ á ia fláby/ flábego y wátłego zdrowia y nog zemdlonych/ á takim będąc tłomokow y worow świeckich zabaw/ pieniędzy/ bogáctwá y niepotrzebney ítráwy przyczyniam y ná lię kłáde? *SkarKaz* 123b.

przyczyniać co (1): GostGosp 54 *cf W połączeniu szeregowym*.

przyczyniać komu [sobie] (1): Dobrze/ tylko mi flowo chćiey żyćić fkutecznie/ Gdyż ták łobie przyczyniałz w tey mierze ítátecźnie *PaxLiz* C.

przyczyniać na kogo (1): Iáko thez drudzy ná vbogye ludzi robot y plátow przyczyniáią. *RejPos* 252.

przyczyniać po ile [= podnosić cenę] (2): Gdy s nim [rzemieślnikiem] ítátkow tárguiefz/ ítroiow y naćźynia [!]/ Co wípomni ná vtrátę/ po grofzu przyczynia. *BielSat* C3 [*idem*] *BielRożm* 20.

W połączeniu szeregowym (1): iáko ítátki piwne piwnicy/ ták teź ípichlerzowi y wřzemu dworowi naleźące/ ma opátrowáć [klucznik]/ chowáć/ y przyczyniáć. *GostGosp* 54.

Szereg: »nabywáć a przyczyniáć« (1): y pocźáł był [cnotliwy] iákoś przyłákomřzym nábywáć á przyczyniáć oney máiętnoći fwoiey *RejZwierc* 174v.

β. O wielkości terytorium (9) : BYŁ tho [Przemysław] práwy Krol Polfki zá czáfu onego/ Popráwiał y przyczyniał tu Kroleřtwá tego. *PapřPan* Dd2; *BielRożm* 8; *GórnRożm* M2v; Vrzędnik ma łák przyczyniáć/ roley przykopáć *GostGosp* 8; wřzyfcy kćórzy ieno prowadźić y przyczyniáć gruntów nieumieią/ łá ludźmi wzgárdzonémi/ lekkiémi/ y porzuconémi. *OrzJan* 52.

W przeciwstawieniu: »przyczyniáć ... umniejszáć« (2): bo ći mocarze ná thym záwźdy łá áby przyczyniáli fwoich dźierzaw/ á nigdy nie vmnieyřzáli *BielSpr* 75v; *SarnStat* 12.

Zwrot: »jeszcze więcej przyczyniáć« (1): ále to był ták ípořobił [Lech] potomkom řwym/ áby ítářzy brát rządzil/ á młodźzy go flucháli iáko oycá. A ftey zgody nie tylko oyczřzny bronili/ ále iefczće więcey przyczyniáli *BielKron* 339v.

Przen (1) :

W przeciwstawieniu: »ucináć ... przyczyniáć« (1): [...] vćináiąc plácu mowam y gadkam bluźniersřkim niepoboźnym/ á plácu przyczyniáiąc do pilnego y trzeźwego wedle flowá Boźego/ o Bogu y o řynu iego Ieźuřie Chriřtuřie rozmyřłánia *CzechEp* 77.

γ. O czasie: przedłůżáć trwanie (1) : Tedy mocá Séymu tego przyczyniamy czáfu do łáďzenia y odpráwowánia łáďów Ziemiřkich *SarnStat* 722.

b. O tekście: przedłůżáć [czego] (2) : Po kćorei deliberacyey szędzięgo starořty abo vrzędnu ięgo ivz ítrona zadna niebęďdzie mogła prze řwey poprawovacz ani przyczyniácz *ComCrac* 18v.

przyczyniáć komu [sobie] (1): A ták gdy go iym [heretykom *Pisma řwiętego*] nie zřtawáło/ tedy go więć łobie przyczyniali. *BudNT przedm* b8.

c. O zjawiskach niemierzalnych: intensywnoći, natęźeniu, sile; wzmagáć [w tym: czego (51)] (54) :

α. O zjawiskach fizycznych (2) : Constrepo, Przyczyniam ízmeru/ ízumu/ trzasku. *Mácz* 420c.

przyczyniáć co (1): FalZioł V [30]v *cf Szereg*.

Szereg: »rozmnaźáć i przyczyniáć« (1): Trzecie [dlaczego łáźnia szkodzi brzemiennym niewiastom] iź ciepłó zewnęřzne, ono kćore wnářz ięft rozmnaźá y przyczynia. *FalZioł* V [30]v.

β. O zjawiskach psychicznych i społecznych: uczuciach, przeźyciach, działaniach itp. (52) : *BielKron* 79; Bo w mnořtwie mądroći mnořtwo vřráłowánia/ á kto przyczynia vmieiętnoći/ przyczynia żalu.

BudBib Eccle 1/18; Kátowie ktorzy męki przyczyniáią rádzi/ ochotnie to vczynili [tj. ukrzyżowali św. Piotra głową w dół]. *SkarŻyw* 601; Więc przyczyniáicie kaźni ná wyłtępki/ á nie łzukaćie tych łpołobow/ iákoby vkrzywdzonym do tákich zbrodni nie przychodziło. *GórnRozm* F2; *Calep* 22b; Bo z tąđ włzyłtkie náuki pomnożenie bráły/ Gdy ich przemyłły ludzkie zlekká przyczyniáły. *GostGospGroch kt*; *GórnTroas* 61, 73; Gdy wyćiągniećie ręce wálze/ odwrocę oczy moje: á gdy przyczyniáć prośb będziećie/ nie wyłtucham was. *LatHar* [+10]v, 319; *WujNT* 591; [*WujBib Eccle* 1/18 (*Linde s.v. przyczynić*)]. [Cf też **a.α.ββ.** *SkarKaz* 123b.]

przyczyniáć do czego (2): *BudBib Iob* 14/17; Bo dáie wam P. Bog krole pobożne y święte/ ktorzy [...] co dzień więcey práwom y przyłtoynym wolnośćiam wálzym dogadzaią/ y do nich przyczyniáią. *SkarKazSej* 693a.

przyczyniáć komu [w tym: *sobie* (10)] (23): grzełznego niepoświáca [*zakon boży*]/ ále mu grzechow przytznia. *KrowObr* 43v; iuż dáley tym odłzczepieńłtwem/ nam łmutku/ á łobie potępienia nie przyczyniáycie *SkarJedn* 404; co dzień gniewu łobie Bożego przyczyniáłz/ gdy fię z grzechu nieporywáłz. *SkarŻyw* 168; Pogánom P. Bog ná złe Chrześćiány siły przyczynia. *SkarŻyw* 558 *marg*; grzechy náłze/ mocy pogánłtwu przyczyniáią *SkarŻyw* 560, 235, 460, 461, 558, 582; Ale wy nic inego w vsćiech nie maćie/ iedno Wolność/ Wolność/ y chcećie żeby iey wam káždy Krol nowy przyczyniáł *GórnRozm* I4; iź zówždy/ kiedy z dobrym łumnieniem modlitwę czyniłz/ zapłáty łobie v P. Bogá przyczyniáłz *LatHar* +8v; y ielzcze gotow [*Bóg*]/ wdzięcznemu á pilnemu/ dárow łwoich przyczyniáć *LatHar* 674, 132, 319, 463, 559, 566; *WujNT* 547; kto dobrze vżywa dárow Bożych/ przyczynia mu ich Pan Bog *SkarKaz* 80b, 120b. Cf »jeszcze przyczyniáć«.

przyczyniáć na kogo, na co (2): ále miłóści Bożey zápomniawłzy/ [*Grekowie*] wzgárdy/ potwarzy/ y krzywdy bez przyczyny ná Rzymłki kośćiol przyczyniáli *SkarJedn* 230. [Cf też **a.α.ββ.** *przyczyniáć na kogo RejPos* 252.]

przyczyniáć czym (3): *SkarŻyw* 319; *ZawJeft* 39; Zaden nigdy łzcerze pokutuiący połtem nie gárdził/ ále im łobie łmutku dla Páná Bogá przyczyniáł. *SkarKaz* 120b.

Z określeniem *powtarzalności* (1): á gdy co dzień wietłzych grzechow przyczyniáli/ á zá łtare niepokutowáli: vmysłł ich [*św. Wojciech*] drugi raz odbieżeć *SkarŻyw* 354.

W połączeniu szeregowym (1): Praw/ poćiwośći/ przywileiow/ powagi Rzymłkiego kośćiolá [!]/ y Páná náłzego Papieźá/ y potomkow przerzetzonych záchowác bronić/ rozmnáżać/ y przytzniać/ będę vsiłował. *KrowObr* 128.

W przeciwstawieniach: »przyczyniáć ... ujmowác (*a. ująć*), umniejszac« (3): *KromRozm I* Av; A ná inymći mieyłcu ielzcze tego [tj. *dobrodziejstw*] obiecuie [*Pan*] przyczyniáć/ á nędznym niewiernikom zówždy wymowác á zállepiác oczy ich *RejAp* 40v; vmieija [*senatorowie*] włzanowac wolnoći połpolitei niechca iey vmnieiřzac owłzeki przitziniac. *PaprUp* F2v.

Zwroty: »jeszcze przyczyniáć« [w tym: *komu* (2)] (6): Bo iuż łamo więzenie dofyć frałunku ma A cięłłze gdy go łobie ielzcze kto przyczynia *RejJóz* I5; *RejKup* h3; A wy ielzcze przyczyniáćie tym więcey gniewu ná Izráelá gdy gwałćiećie Sábáth? *BibRadz 2.Esdr* 13/18; *RejAp* 40v; *BudBib 2.Esdr* 13/18; *PowodPr* 65.

»więcej (nawięcej) przyczyniać« [szyk zmienny] (5): národziło fye wífędy pińány o wyerze álbo religiey/ ták wyele iż nye tylko wyęcey przyczyniáć nyetrzebá/ ále by y dobrze vyáć *KromRozm I Av; BibRadz 2.Esdr 13/18; BudBib 2.Esdr 13/18*; Iżełmy do wielkich dni przyfzli/ teraz nawięcey poštu przyczyniáć y modlitw mamy/ y vczynić pilną grzechow náfzych ípowiedz. *SkarŻyw 91; SkarKazSej 673a*. [Cf też **a.a.** *SkarJedn 19*.]

Szereg: »przydawać albo przyczyniać« (1): cohonesto, Czći przidáwam álbo przicziniam. *Mącz 157d*.

3. *Przypisywać przyczynę [co k czemu] (1)* : Ale czos ty tu wymienił I yakozes fię nielenił Tu tego włóczicz náłobie Tocz nicz niepomozę Tobie Bys to był kwierze przicziniał Niemało bys był naprzod miał *RejKup aa6*.

4. *Czynić coś dodatkowo [cum inf] (1)* : Dla tego oto ia przyczyniam [*addo*] dziwnie obchodzić fię z ludem tem *BudBib Is 29/14*.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (3)* : adaggero. Przicziniam. *Mącz 5d*; Adhibeo, Przydawam/ Przicziniam/ przyładzam. *Mącz 151c; Calep 22a*.

Synonimy: **1.** *dodawać, dokładać, przydawać*; **2.** *pomnażać, przydawać, przykładać, przysparzać, rozciągać, rozszerzać*; **b.** *przedłużać*.

Formacje współrdzenne cf CZYNIĆ.

Cf **PRZYCZYNIANIE**